

Danske Talers Standard

Danske Talers Standard er den referencestandard, som talerne på dansketal.dk skal følge. Standarden består af de obligatoriske oplysninger om talerne, der som minimum skal fremgå, samt ekstraoplysninger, der skal fremgå, hvis de er kendte. Derudover indeholder standarden Danske Talers principper for tildeling af unikt id samt udgivelsesprincipper for håndtering og udgivelse af talerne.

Formål

Formålet med Danske Talers Standard er at sikre troværdigheden og kvaliteten af de taler, der findes på dansketal.dk, så Danske Taler kan opfylde sit formål om at indsamle, registrere og bevare væsentlige danske taler til brug for talere, taleskrivere, elever, studerende og forskere m.fl. (se Danske Talers Fundats for en udførlig beskrivelse af Danske Talers formål).

Definition af en tale

En tale er en mundtlig fremførelse af en sag for et publikum, altså envejskommunikation. En tale er forankret i og tilpasset den konkrete talesituation. Derfor er den omtalte sag typisk samfundsaktuel og relevant for publikum, idet målet er at styrke kulturelle værdier eller ændre på forhold i samfundet.

Eksempler på taler er fx:

- 1. maj-taler
- 8. marts-taler
- debattaler
- demonstrationstaler
- festtaler
- Folketingets åbningstaler
- fratrædelsestaler
- grundlovstaler
- mindetaler
- nytårstaler
- partitaler
- prisuddelingstaler
- prædikener
- takktaler
- tiltrædelsestaler
- undskyldningstaler
- valgtaler
- etc.

Udgivelsesprincipper

Danske Taler bestræber sig på at indsamle så alsidige kilder til taler som muligt. Ideelt indsamler vi både talemanuskript og lyd-/videoptagelse af en tale. På sigt er hensigten at supplere samlingen med et omfattende arkiv over lyd- og videofiler.

Pga. de nuværende ophavsretsregler indsamler Danske Taler mestendels f. talemanuskripter. For nyere taler drejer det sig typisk om manuskripter, der er tilsendt sekretariatet fra taleren eller talerens repræsentant eller publiceret på talerens officielle hjemmeside. For ældre taler drejer det sig typisk om manuskripter, der er udgivet i samlinger eller i samtidige aviser eller håndskrevne eller maskinskrrevne manuskripter fra Rigsarkivet eller andre arkiver.

I udgangspunkt rettes ortografien i talemanuskripter, der stammer fra efter retskrivningsreformen af 1948. For ældre taler gengives de i udgangspunktet med original ortografi, herunder med de sproglige og grammatiske fejl, der måtte findes i kilden. Lakuner og ulæselig tekst markeres med ? eller [] ved kvalificeret gæt ud fra konteksten.

Hvis der ikke findes et manuskript, transskriberes talen fra lyd- eller videofil. Ved transskribering af lyd- og videofiler nedskrives det talte ord i talesprogsnært skriftsprog, der overholder dansk retskrivning. Usikkerheder ved utydelig lyd markeres med ? eller [] ved kvalificeret gæt ud fra konteksten.

Ved transskriberede taler fremgår transskriptøren. Ved oversatte taler fremgår oversætteren.

Danske Taler respekterer fuldt ud talernes ophavsret. Vi gengiver kun taler, hvor taleren har givet samtykke, ophavsretten er udløbet, eller talerne falder ind under en af undtagelserne i ophavsretsloven, som giver adgang for alle til at gengive taler fra bl.a. "offentlige møder, som afholdes til drøftelse af almene spørgsmål", og "diskussionsudsendelser i radio og fjernsyn". Så vidt muligt orienterer vi dog talerne om vores brug af deres taler.

Brugsrettigheder for tredjemand

Med mindre andet er angivet, må talerne gengives i deres fulde længde, så længe der henvises til dansketaler.dk. Det gælder alle de taler, der er afholdt offentligt til drøftelse af almene spørgsmål. Taler, som ikke er afholdt offentligt, men hvor taleren har givet samtykke til Danske Taler, må ikke gengives i fuld længde af tredjepart, men skal citeres iht. citatretten ved brug. De ophavsrettigheder, der gælder for en given tale, fremgår af den enkelte tale på dansketaler.dk.

Principper for tildeling af unikt id

Taler på dansketaler.dk tildeles et unikt id.

Principper for angivelse af oplysninger vedrørende taler og talere

For alle taler og talere i databasen gælder, at visse oplysninger om ophav, kontekst og indhold skal være angivet, mens andre typer af oplysninger kun angives, hvor det skønnes relevant for brugerne (angivet med "evt.").

Oplysninger om taleren

- For- og efternavn, evt. mellemnavn
- Adelig titel ved nuværende, tidligere og kommende regenter
- Kort introduktion
- Unikt id
- Fødselsdato (hvis den præcise dato er ukendt, angives kun fødselsår)
- Evt. dødsdato.

Oplysninger om talen

- Navn på tale
- Taler, herunder talers position/adkomst på taletidspunktet
- Dato for afholdelse
- Teksttype (talemanuskript, transskription, udgivet tale etc.)
- Kilde (video, dagblad, ukendt etc.)
- Sted/steder
- Unikt id
- Ophavsretlige status
- Den historiske situation, hvor det skønnes nødvendigt (1-3 linjer)
- Genre (jf. eksemplerne i afsnittet Definition af en tale)
- Sprog (hvis andet end dansk)
- Hjemmel for udgivelse (fx offentlig tale, tilladelse fra taler, historisk tale)
- Evt. talers alternative titel (fx dronningen)
- Evt. talens kaldenavn (fx gulvtæppetalen)
- Emneord.

Principper for navngivning af taler

Hvis talen på forhånd er navngivet i folkemunde, fx *Gulvtæppetalen* eller *Stikkertalen*, bruges dette.

Taler, der falder inden for én af følgende genrer, navngives efter formatet: genre + årstal.

- 1. maj-tale
- Båltale

- Nytårstale
- Grundlovstale
- Dimissionstale
- 8. marts-tale
- Takketale for X-prisen

I nogle tilfælde vil det også være relevant at operere med andre genrer, fx. *Mindetale for Anker Jørgensen 2016*. Dette vil være et vurderingsspørgsmål i de enkelte tilfælde.

Taler, der ikke tilhører ovenstående genrer, navngives efter formatet: begivenhed (+ sted) + årstal. Stedet medtages, når det er relevant for at afgrænse begivenheden/gøre den genkendelig Fx *afstemningsfest i Christiansfeld*.

Principper for tildeling af emneord

Taler kan tildeles emneord, som brugere kan formodes at søge efter. Det gælder fx historisk periode, politisk parti, bevægelse (fx arbejderbevægelsen), retoriske virkemidler (fx humor) og indholdsmæssige emneord som fx "miljø", "muhammedtegninger" eller "skat". Den fulde liste over emneord er tilgængelig via hjemmesidens søgefunktion.

Fritekstsøgning

Det er muligt at søge frit på teksten i alle taler, fx "dumsmarte bemærkninger".